

Katrin Brockmüller (53): 'Ik weet wat ik kan verwachten' (haverdrank Isola Bio Avoïne). © Marcel Wogram

Mogen hippe vegaproducten aan de haal met dierlijke namen? De rechter mag het zeggen

Juridische gevechten over voedselbenamingen

Sojamelk, broccolirijst en tofukaas. Plantaardige producten liggen onder vuur wegens hun 'misleidende' namen. Tot aan het Europees Hof voeren voedsellobby's juridische gevechten.

Door: Lisa van der Velden 12 juli 2017, 02:00

Van de Duitse Voedsel- en Warenautoriteit mogen producten als 'vegaschnitzel' gewoon zo blijven heten, maar volgens het Europees Hof geldt dit weer niet voor sojamelk ('melk komt van melkklieren'). In de VS dreigt de rijstlobby

Blijf op de hoogte

Iedere dag rond lunchtijd het belangrijkste nieuws van de ochtend, de mooiste fotografie en het gesprek van de dag? Schrijf u in voor onze gratis nieuwsbrief.

met een juridische strijd om bloemkoolrijst, het nieuwste hete hangijzer. Vanwaar die onderlinge voedselgevechten?

uwnaam@email.nl

OK

Op het oog hebben vegetarische kipstukjes, kokosmelk en courgetti - spaghetti van courgette - hun tijd mee. Mensen willen minder vlees, minder zuivel en minder koolhydraten eten. Groente is zelden hipper geweest. Een beter moment om nieuwe plantaardige producten op de markt te brengen, kunnen producenten zich niet wensen.

Maar er is één probleem: om zich zoveel mogelijk van dierlijke, koolhydraatrijke producten te onderscheiden, nemen producenten van plantaardige producten ironisch genoeg juist dierlijke en koolhydraatrijke productnamen over. Dat vergroot niet alleen de herkenbaarheid, maar benadrukt ook dat het hier om een Gezond Alternatief gaat. Amandelmelk: melk, maar dan van nootjes (goede vetten!). Vegakarbonade: karbonade, maar dan van groenten (geen varkensleed!). Et cetera.

Amandelmelk: melk, maar dan van nootjes (goede vetten!).
Vegakarbonade: karbonade, maar dan van groenten (geen varkensleed!)

Tofu-gate

Los van het feit dat lang niet elk plantaardig product een volwaardig alternatief is voor het product dat het claimt te vervangen - courgetti vult niet als spaghetti en stilt de honger dus minder goed - leidt het kopiëren van productnamen steeds vaker tot hoogoplopende conflicten.

Het Europees Hof van Justitie besliste vorige maand dat het Duitse bedrijf TofuTown zijn 'tofuboter' en 'vegakaas' niet langer zo mag noemen. Volgens het Hof is de definitie van melk, en daarmee die van alle melkproducten, vastgelegd in Europese regelgeving voor verkoopbenamingen. Daarin staat dat melk uitsluitend een product is dat 'door de melkklieren wordt afgescheiden, en bij één of meer

melkbeurten is verkregen'.

Plantaardige producten voldoen simpelweg niet aan deze strikte definitie van zuivel, zo redeneert het Hof. Daarom mogen Tofutown én andere producenten van voedsel zonder zuivel dit ook niet suggereren. 'Consumenten moeten worden beschermd tegen iedere verwarring wat betreft de samenstelling van de producten die zij wensen te kopen.'

Het Europese vonnis geldt nadrukkelijk niet voor vleesvervangers, ondanks een stevige lobby vanuit de vleessector. In Duitsland trekken de Duitse minister van Landbouw Christian Schmidt en andere politici uit het vleesminnende Beieren en Nedersaksen al tijden ten strijde tegen de vegetarische curryworst, maar maandag haalden zij officieel bakzeil. Volgens de Duitse Voedsel- en Warenautoriteit is er 'geen rechtsgrond' voor een verbod op dergelijke namen.

In Nederland dienden VVD-Kamerleden Erik Ziengs en Helma Lodder afgelopen januari Kamervragen in over de 'misleidende termen' op etiketten van 'pseudovleesgerechten' in, wat voor chagrijn in de plantaardige voedselwereld en grote hilariteit op Twitter zorgde (#schnittelgate). Jaap Korteweg, oprichter van De Vegetarische Slager, vernoemt zijn producten ook naar vlees, maar zei eerder tegen de Volkskrant nog nooit één klacht van verwarde klanten te hebben gekregen. 'Die namen zijn belangrijk, want flexitariërs willen iets eten dat zo dicht mogelijk tegen het vleesproduct aan zit.'

Volgens de Nederlandse Vegetariërsbond was het 'ridicule' voorstel van de VVD bedoeld 'om de groei van vleesvervangers te beperken', en

Volgens de Duitse Voedsel- en Warenautoriteit is er 'geen rechtsgrond' voor een verbod op namen als 'vegetarische curryworst'

Op de hak

Na Kamervragen van het CDA, kondigde Vegetarische Slager Jaap Korteweg op YouTube een naamswijziging van zijn producten aan. 'Het is een verwarrende wereld, met slavinken waar geen sla en geen vinken in zitten. Zigeunersaus zonder zigeuners. Katjesdrop, waar geen kat aan te pas is gekomen. (...) Daarom sluiten we vanaf nu alle verwarring uit: ons gehakt wordt gehackt.'

ook in de VS vermoeden producenten van veganistisch voedsel andere motieven. Daar dient de zuivelindustrie klacht na klacht in over 'misleidende' melkvervangers, terwijl de melkconsumptie daalt en hun eigen marktaandeel afbrokkelt. 'Hun huis staat in brand, maar ze proberen de rook weg te wapperen in plaats van het vuur te blussen', aldus een consultant van start-ups die plantaardige producten ontwikkelen tegenover nieuwssite Quartz. Al die klachten komen door de moordende concurrentie, zegt zo'n vegabedrijfje tegen dezelfde site. 'Elke supermarktsectie vecht simpelweg voor dezelfde euro van het boodschappenbudget.'

'Flexitariërs willen iets eten dat zo dicht mogelijk tegen het vleesproduct aan zit'

— Jaap Korteweg, oprichter van De Vegetarische Slager

Dichtgetimmerd

Is al dat getouwtrek om namen inderdaad een poging om het succes van jonge concurrenten te beteugelen? Of heeft het Europees Hof een punt, en zorgen verwarrende productnamen voor problemen?

Vanwege de wettekst is het juridisch gezien 'volstrekt logisch' dat de zuivelindustrie bescherming van de EU krijgt, zegt Ebba Hoogenraad, advocaat op het gebied van Health, Beauty & Food Law bij Hoogenraad & Haak. 'Wat wel en geen melk mag heten is volledig dichtgetimmerd in het Europees recht. Dat heeft de zuivelbranche ooit heel precies geregeld.'

Bij streekproducten en andere voeding vindt men het bovendien volstrekt normaal dat bepaalde productnamen beschermd zijn,

Vegetarisch vlees: er is een wereldwijde voedselrevolutie op komst

De Vegetarische Slager bracht de supermarkt al vleesloze saté en werkt aan plantaardige biefstuk die beter smaakt dan het origineel. Nu is het tijd voor het grote werk: niets minder dan een wereldwijde voedselrevolutie. Lees het hele artikel [hier](#).

zegt Hoogenraad. 'Dat chocolade met minder dan 35 procent cacao wel 'cacaofantasia' mag heten, maar niet chocolade, is volledig geaccepteerd.' Uiteindelijk vindt de advocate het dus 'helemaal niet gek' dat nieuwe bedrijven nieuwe producten nieuwe namen moeten geven, maar ook zij noemt het argument van misleiding niet sterk. 'Consumenten begrijpen heel goed wat ze kopen.'

Een rondje supermarkt leert dat veel producenten van plantaardige producten reeds het zekere voor het onzekere nemen en dierlijke namen vermijden of verbasteren. Wat eerst amandelmelk heette, is nu 'amandeldrink', sojayoghurt heet 'sojade' of 'sojaghurt'. Ook populair: alleen het woord 'soja' op de voorzijde van het pak vermelden. De rechthoekige vorm van het pak en het glas met witte vloeistof op de voorkant doen zoveel aan melk denken dat de consument die associatie zelf wel maakt: 'soja' in een wit pak met een glas witte drank erop, dat is natuurlijk soja...melk.

De Vegetarische Slager mag zijn producten nog steeds namen als 'worst' en 'schnittel' geven, maar sinds het CDA, de partij van de gangbare landbouw, vijf jaar geleden Kamervragen over het bedrijf indiende, kiest het bedrijf voor ambachtelijk klinkende verbasteringen als 'Tonyn' en 'Gehackt'.

'Door voedsel zo te juridiseren maakt de overheid het ingewikkelder voor de ondernemer, terwijl de consument het probleem niet ziet'

— Marc Jansen, directeur van Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL)

Kinderachtig

Hoewel veel bedrijven bij de naamgeving van nieuwe voeding dus al het zekere voor het onzekere nemen, kan de beslissing van het Europees Hof wel degelijk grote impact hebben, zegt Marc Jansen, directeur van Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL). 'Deze uitspraak raakt veel meer producenten dan alleen die van melkvervangers.'

Dat bestaande producten als bodymilk en peanut butter (pindakaas) hun naam mogen houden omdat ze op een Europese lijst met uitzonderingen staan stelt de

directeur van het CBL allerm minst gerust. 'Door dit vreemde vonnis moeten we bij toekomstige plantaardige producten steeds gaan uitvechten of hun naam verboden is of bij de uitzonderingen hoort. Door voedsel zo te juridiseren maakt de overheid het ingewikkelder voor de ondernemer, terwijl de consument het probleem niet ziet.'

Uit alle klachten en rechtszaken valt op te maken dat de industrie te veel vanuit het product denkt, zegt Jansen. 'De consument is mondig genoeg. Die weet heel goed dat er geen koemelk in sojamelk zit. Sterker nog: dat is waarom hij het koopt.' Klagen over namen is 'spijkers op laag water zoeken', vindt de directeur. 'We willen met zijn allen minder dierlijke producten eten, dus we gaan in de toekomst sowieso zien dat gehakt een mengsel van plantaardig en dierlijk wordt. Om je zo druk te maken over verkoopbenamingen is dus 'een tikkie kinderachtig', zegt Jansen. 'Ik hoop dat de industrie zich een beetje kan beheersen.'

In de VS lijkt daarvan weinig sprake. Daar dreigt de rijstindustrie sinds vorige maand met een klacht over bloemkoolrijst, terwijl een zaak bij de Amerikaanse voedsel- en warenautoriteit de rijstfabrikanten waarschijnlijk niet eens ten goede komt. Als de naamregels strikter worden, moeten namelijk niet alleen bloemkoolproducten die op rijst lijken van een nieuw etiket worden voorzien, maar ook rijstproducten die buiten de EU als rijstmelk en rijstyoghurt worden verkocht. Die bevatten geen échte melk of yoghurt, maar liepen juist net zo lekker.

'Dit voelt simpelweg niet eerlijk'

Karel van Os (51), gegrilde vega-hamburger op basis van soja- en tarwe-eiwit

'Alleen op de achterkant van de verpakking staat dat het een vegetarische burger is. Dat vind ik niet netjes, ze zouden dat ook op de voorkant moeten vermelden. Ik kijk nooit naar de achterkant. Wel naar de datum, hoor, daar niet van! Deze burger zou ik zelf per ongeluk kunnen kopen. Als ik een hamburger wil en er een in de winkel zie liggen, koop ik hem gewoon. Het voelt simpelweg niet eerlijk als er niet bovenop staat dat-ie vegetarisch is.'

'Ik weet wat ik kan verwachten'

Katrin Brockmüller (53), haverdrank Isola Bio Avoine

Karel van Os (51) © Marlena Waldthausen

'Ik koop deze haverdrank omdat ik tegen de bio-industrie ben en niet tegen zuivel en noten kan. Ik weet wat ik van dit product kan verwachten: het heet immers 'haverdrank' en niet 'havermelk'. Wat ik zo fijn vind aan het product, is de subtiele smaak: het is lichtzoet en romig, en schuimt lekker in de koffie. Dankzij dit drankje hoef ik geen afscheiding uit de melkklieren van een koe te drinken.'

'Dit is een beetje een lullige naam'

Elizabeth van der Helm (70), tofu-Filets Pizza-Pizza

Elizabeth van der Helm (70) © Marcel Wogram

'Deze tofu-filets hebben misschien een beetje een lullige naam, maar voor mij is het duidelijk wat voor product het is. De filets zijn een bewuste keuze en zijn vanwege de hoeveelheid proteïnen een geschikt alternatief voor vlees. Ik eet dat af en toe, maar alleen afkomstig van dieren die een goed leven hebben gehad. Ik kijk altijd wat er precies in de producten zit die ik koop, door goed op de etiketten te letten. Het is eigenlijk best grappig, normaal gesproken hou ik helemaal niet van tofu. Maar dit product vind ik juist heel erg smakelijk.'

Interviews door: Joris van Venrooij